

„Nehéz az élet”

1984-ben bizonyosodtam meg végképp arról, hogy a törvény szavatolta jog felett létezik egy láthatatlan, erősebb hatalom: az elvtársaké. Ebből kifolyólag startban azt sem érthettem, a Béga-parti városban miért nem vállalja az ügyvédek közül egy sem a kiskorú gyermekem meg saját érdekeim képviseletét a bíróságon. Váratlanul mégis fordult a kocka. Egy neves jogászcsalád második nemzedékének képviselője, aki a kommunizmus elől frissdiplomásként menekült el Jugoszláviából, több évtized után, szerencsémre, úgy döntött, hogy a fény városából hazajön Nagybecskerekre. Már telefonos érdeklődésem alkalmával kijelentette, vállalja az ügyet.

Amikor első ízben mentem a Franciaországból érkezett jogtudorhoz, nem hittem a szememnek. A ház nagy volt ugyan, ellenben már-már romos, s felébredt bennem a gyanú, rossz helyen járok. Ám minden stimmelt: az utca is, a házszám is. A valamikor még az igényes polgári ízlés szerint kialakított, de akkorra már hihetetlenül elhanyagolt kertre néhány ajtó nézett. Egyik nyitva volt. Kopogtattam, és beléptem az óriásinak tűnő, homályos előtérbe, melynek rendeltetése kifürkészhetetlen talánynak tűnt. Itt nincs senki, szögeztem le, de a bizonyosság kedvéért akkurátusan hallóztam.

– Jöjjön, jöjjön! – szólt valahonnan valaki hamisítatlan szerbséggel, melyben eredménytelenül kerestem a francia hangsúly nyomait.

Óvatosan léptem a következő hodályszerű helyiségbe, amely ablaktalanságánál fogva még sötétebb volt, de sikerült észrevennem a falakat körbevevő hatalmas irattároló szekrényeket. A levegő fullasztóan dohos. Fény sehonnan, fölvilant bennem Dosztojevskij Bűn és bűnhődése, Kafka nyomasztó hangulatú regénye, a Per, s menekülésre sarkallt. Mégis maradtam, sőt elszántan beljebb indultam. A sokadik szobasze-

rűségbe jutva pillantottam meg a Párizsból érkezett ügyvédet, akit kinézete alapján bárminek el tudtam volna képzelni, csak a jogtudományok doktorának nem.

Gyorsan bebizonyosodott, hogy az ügyvédem kiválóan ért a hivatásához. Sőt azt is meri, amit más nem. Az ország törvényeit jól ismerve és alkalmazva a Kommunista Párt ellenlábasként kihívó, lépten-nyomon leplezetlen, pimasz magatartással szállt szembe a helyi, majd a vajdasági igazságszolgáltató intézményekkel is, amelyek csúfosan elverték a nem létező port... rajtam.

– Nehéz az élet – sóhajtott a doktor úr, de nem adta fel. Azonnal fellebbezett. Az elhúzódó küzdelem győzelmében a végén már csak két ember hitt: az ügyvédem rendületlenül, én pedig mind kétségbeesettebben. Az évek múltak, perirathegyeim megnőttek a szülői házban. A pénztelenségnek mind sötétebb gondfelhői tornyosultak felettem. Majd négy esztendő után meglepetésszerűen vége lett jogi kanosszajárásomnak. Jugoszlávia legfelsőbb bírósága mind a három peremben nekem adott igazat. És itt többé nem volt apelláta! A döbrögis küzdelemben Ludas Matyi győzött. Ludas Matyi szerepét rám, a szórványban élő magyartanárnőre osztotta a Teremtő, míg az alperes épp a törvény őre volt, aki hivatásából kifolyólag ügyész, magánéletében pedig az exférj.

Gyermekemmel végre ismét beköltözhattünk nagybecskereki lakásunkba, amelyet előzőleg lehetőségeink szerint szándékoztam rendbe hozni.

A kis Polskink volt az egyetlen szállítóeszközünk, melynek tudvalevőleg nincs poggyásztere. De ez számomra nem jelentett akadályt. Az autó tetején szobalétra, partvis és hosszú nyelvű meszelők. Beltér: két kempingszék, egy nyitható kisasztal, néhány edény és evőeszköz, csésze, pohár; vödörök, seprők, lavór, felmosórongyok,

tisztítószer; cukor, tea, kávé; nagy butángázpalack, háromringlis gázrezsó. Meg természetesen igazi kincsem, a fiam, és egyetlen támaszom, az édesanyám, akinek ölében még elfért ez-az. Indulás előtt eszembe jut, hogy az egyszerű, de jól szolgáló teáskannát (még romániai „sverckommersz” útjaim tróféáját) az egymás hegyén-hátán álló holmi tetejére tegyem. Alig tudtam a tortúrás évek alatt lányos karcsúra fogyott testem a volán mögé préselni, és arra már gondolni sem mertem, miként nyitom ki az ajtót, és hogy fogok majd a lakás előtt kilépni a kocsiból.

Közben elfelejtettem az ómamám által gyakran emlegetett közmondást: Ember tervez, Isten végez.

Megállított a közlekedési rendőr (nem emlékszem, hány éve történt ilyen utoljára). Az iratokat kérte.

– A táskámban van – válaszoltam.

– Akkor vegye elő a táskájából! – mondta el-lentmondást nem tűrő hangon.

– Az a probléma... – kezdtem vontatottan –, fogalmam sincs, hol a táskám ebben a rumliban.

A rendőr lelkiismeretesen végezte a munkáját. Bekeményített.

– Lépjen ki az autóból! – harsogta.

Beláttam, nem marad más hátra, minthogy valahogy kikúszjak a kis Polskimból. Ahogy megmozdultam, a beltéri cókómókdombok és -hegyek tektonikus mozgásba kezdtek. Katasztrófát sejtve megkértem a rendőrt, hogy ő nyissa ki a kocsiját.

Rövid ideig gondolkozott, ismételten figyelmesen szemügyre vette, kik és mi van a beltérben, majd kinyitotta az ajtót. A lendület akkora volt, hogy a teáskanna megbillent, legurult a kupac tetejéről, ki az autóból. Az aszfaltra esve a fedele az egyik, a kanna öblös teste meg a másik irányba gurult.

A mi rendőrünk közlekedési szempontból veszélyesnek ítélve a helyzetet, leállította a forgalmat. A pár méterre lecövekelt fedelelet vette fel előbb, majd várt egy kicsit, mert a teáskanna nem vesztett a lendületéből, és megállni nem akaró tempóban vígan gurult az úttesten. Végül a rendőr futva a nyomába eredt. Fogójánál elkapta. A kocsihoz érve már nem kérte a jogosítványomat, azt sem, hogy lépjek ki. Óvatosan visszatette a teáskannát. Intett, mehetünk.

A nyitott ablakon még hallottam, amit csak úgy magának mondott: Nehéz az élet.

